

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6CoE/6/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3116218718
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3116218718.2

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Zajacovej a sudcov JUDr. Márie Vrtochovej a JUDr. Denisa Vékonyho v exekučnej veci oprávneného R. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom A., U. XXX/XXX, zastúpeného JUDr. Darinou Kučerovou, advokátkou, so sídlom Považská Bystrica, Železničná 90/12, proti povinnej E. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom S., U. XXXX/XXE, zastúpenej advokátskou kanceláriou AK Neuschlová, s.r.o., so sídlom Bratislava, Dostojevského rad 5, o návrhu oprávneného na výkon rozhodnutia o styku s maloletou I. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín, na odvolanie oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín č. k. 26Em/4/2018-277 zo dňa 02. februára 2021, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie potvrdzuje.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie výrokom I. vyhlásil výkon rozhodnutia o styku oprávneného otca s maloletým dieťaťom za neprípustný a výkon rozhodnutia o styku oprávneného otca s maloletým dieťaťom zamietol, výrokom II. zrušil uznesenie Okresného súdu Trenčín č.k. 26Em/4/2018-165 zo dňa 22.01.2019 a výrokom III. ustálil, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 390 písm. c) zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len "CMP"). V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že oprávnený sa návrhom domáhal výkonu rozhodnutia Okresného súdu Trenčín č.k. 30P/247/2015-200 zo dňa 09.06.2016, právoplatného dňa 13.07.2016. Oprávnený poukázal na to, že v termíne 29.09.2016, 08.10.2016, 11.10.2016, a 13.10.2016 sa styk s maloletou I. nerealizoval, nakoľko mu ju povinná neodovzdala. Správanie matky považoval za účelové, pomstu cez dieťa, nakoľko nesúhlasil s jej návrhom na rozvod manželstva. O dcére nemá žiadne informácie ani zo škôlky, ani od lekára, ani od povinnej. S dcérou má vybudovaný pekný vzťah, dcéra ho ľúbi rovnako ako matku, oprávnený mal záujem sa na jej výchove podieľať, no povinná mu dcéru prestala dávať tvrdiac, že je chorá. Uznesením Okresného súdu Trenčín č. k. 30P/247/2015-200 zo dňa 09.06.2016 bol predbežným opatrením upravený styk otca s maloletou I. tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou I. každý nepárny týždeň v utorok a vo štvrtok, vždy od 16.00 hod. do 19.00 hod. a každý párny týždeň v sobotu od 9.00 hod. do 19.00 hod. prvé dva mesiace od vykonateľnosti tohto rozhodnutia za prítomnosti matky. Matka je povinná maloletú I. na stretnutie s otcom riadne pripraviť a odovzdať ju otcovi v mieste bydliska maloletej I. a otec je povinný na tom istom mieste v dohodnutom čase odovzdať maloletú I. matke. Uznesením č.k. 62Em/1/2016-48 zo dňa 18.05.2017 súd vyhlásil výkon rozhodnutia o styku oprávneného s maloletým dieťaťom za neprípustný a výkon rozhodnutia o styku oprávneného otca s maloletým dieťaťom zastavil z dôvodu nemožnosti vykonať rozhodnutie pre prebiehajúce trestné konanie voči oprávnenému (otcovi maloletej) pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby a zároveň nebolo preukázané, že by povinná opakovane bezdôvodne a zámerne neumožnila otcovi styk s maloletou, nakoľko v termínoch, kedy styk

otca nebol realizovaný, bolo tak tomu z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu maloletej. Krajský súd v Trenčíne uznesením č.k. 5CoE/191/2017-75 zo dňa 08.11.2017 uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil ďalšie konanie a rozhodnutie. V odôvodnení súd konštatoval, že pre eventuálnu dôvodnosť rozhodovať o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a následne o zastavení exekúcie je potrebné vykonať rozsiahlejšie dokazovanie. Odvolací súd uložil súdu prvej inštancie, aby zadovážil jednotlivé znalecké posudky, ktoré boli doposiaľ zadovážené, či už pre účely občianskoprávneho alebo trestného konania. Zároveň súd považoval za vhodné predvolať oboch rodičov a prípadne aj zabezpečiť výsluch maloletej prostredníkom opatrovníka tak, aby bolo možné z hľadiska skutkového zväžití, či tieto okolnosti sú odôvodňujúce vyhlásenie exekúcie za neprípustnú a zastavenie exekúcie. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 18.12.2017.

2. Na základe pokynov odvolacieho súdu súd prvej inštancie doplnil dokazovanie. Zo znaleckého posudku z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvie psychiatria č. 49/2017 Centra duševného zdravia, s.r.o. v konaní sp. zn. 3T/112/2017 vyplýva, že oprávnený ako v čase spáchania skutku, ktorý mu je kladený za vinu, tak v čase vyšetrenia pre účely znaleckého posudku netrpel žiadnou duševnou chorobou v zmysle choromyselnosti. Nemožno u neho vylúčiť explozívny akcent osobnosti inak diferencovanej ani katalýmne hodnotenie situácie v rámci mechanizmov osobnosti - racionalizácie, presun zodpovednosti. Schopnosť oprávneného rozpoznať protiprávnosť svojho konania a toto svoje konanie ovládať v čase spáchania skutku, ktorý mu je kladený za vinu, bola zachovaná v plnom rozsahu. Oprávnený v čase spáchania trestnej činnosti, ktorá je mu kladená za vinu nebol pod vplyvom alkoholu alebo inej návykovej látky a znalec sa nedomnieva, že by sa oprávnený oddával užívaniu akejkoľvek návykovej látky. Na základe týchto zistení znalec konštatoval, že oprávnený chápe zmysel trestného konania a nie je pre spoločnosť nebezpečný z psychiatrického hľadiska. V tomto zmysle znalec súd nenavrhol vo vzťahu k oprávnenému nariadiť žiadne ochranné opatrenie. Zo znaleckého posudku z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a klinická psychológia dospelých č. 12/2017 vypracovaného dňa 29.08.2017 Mgr. Miroslavou Švrlovou vyplýva, že oprávnený má svoju dcéru rád a obmedzenie ako aj v súčasnosti úplnú stratu kontaktov s dcérou prežíva skľučujúco a deprimujúco. Povinná svoju dcéru ľúbi a v záujme lásky k dieťaťu sa dieťa snaží chrániť pred stresom, avšak prevažne vyhýbavým spôsobom. Maloletá matku - povinnú ľúbi, váži si ju a je pre ňu dôležitú matku poslúchať, pretože tak matke vyjadruje svoju lásku. Mal. I. pravdepodobne ako príčinu rozchodu rodičov vníma vzorec, že ten, kto sa správa zle, škaredo, je opustený, čo ju značne zneistilo. Na základe takéhoto vnímania situácie, kde otec bol ten, čo sa správala škaredo a preto ho mama opustila, sa otec stal pre dieťa zdrojom úzkosti z opustenia matkou, pretože byť s otcom a prijímať ho, je na základe spomínaného vzorca vnímania prejavom neposlušnosti a dôvodom k opusteniu. Zároveň zo psychologických správ dieťaťa a znaleckého posudku pre trestné konanie vyplýva, že dieťa bolo vystavené emočnému tlaku zo strany otca /či už cez telefonáty alebo návšteva dieťaťa za prítomnosti polície/, čo len posilnilo úzkosť z odlúčenia až straty matky a nedôveru voči otcovi. Obaja rodičia si uvedomujú význam druhého rodiča v živote dieťaťa, napriek tomu sa v danej situácii objavujú prekážky. Matka - povinná sa snaží chrániť dieťa pred vzniknutou frustráciou dieťaťa a pred pretrvávajúcimi psychosomatickými ťažkosťami dieťaťa a chce mu zabezpečiť pokoj tým, že sa vyhýba situáciám, ktoré sú potenciálnymi zdrojmi ťažkostí dieťaťa a tým je v jej vnímaní otec dieťaťa. Toho času rodičia nedokážu spoločne komunikovať a svoje partnerské zranenia z konfliktov prenášajú aj do rodičovskej role, čo im bráni v komunikácii. Záverom znalkyňa konštatuje, že vzhľadom na aktuálne emočné reagovanie dieťaťa a jej vnímanie situácie rozchodu rodičov, z ktorého pramení úzkostné prežívanie separácie od matky, sa javí ako dôležité ponechať primárne prostredie matky, pričom obaja rodičia musia zmeniť svoje vzájomné správanie aspoň v rodičovskej rovine, aby tak dieťa mohlo opätovne obnoviť svoju vnútornú dôveru k obom rodičom. Zo správy PhDr. Jaroslavy Martinkovej, poradenského psychológa a psychoterapeuta pre deti a dospelých zo dňa 30.09.2018 vyplýva, že referencie mal. I. o zložitej rodinnej situácii síce nie sú sprevádzané manifestnou tenziou, ale skôr svojim spôsobom hnevom a nespokojnosťou z toho, že ju nik neberie vážne, keď hovorí, že sa s otcom stretávať nechce. Zároveň svojim precitliveným prežívaním, reagovaním a vysokou pohotovosťou k psychosomatickým reakciám nie je pripravená na efektivitu korekcie vzťahu k otcovi. Hnev mal. I. sa obracia nielen proti otcovi, ale aj proti matke, že jej nevie tento z jej hľadiska komfort / nebyť s otcom/ zabezpečiť. Záverom PhDr. Martinková konštatuje, že by bolo užitočnejšie individuálne pracovať s každým rodičom, aby si jeden aj druhý nahliadol svoj kontroverzný vklad do vzťahov. Iba následne uvažovať o práci s dieťaťom, ktoré by malo byť cez psychoterapeutický efekt u rodičov viac pripravené na možnú zmenu vo vzťahoch.

3. V priebehu konania súd uznesením č.k. 26Em/4/2018-165 zo dňa 22.01.2019 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým oprávnenému a povinnej spolu s maloletou uložil povinnosť podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu jedenkrát v mesiaci v trvaní jednej a pol hodiny každého stretnutia za účasti psychológa na ÚPSVaR Pezinok, a to s cieľom viesť oboch rodičov k zodpovednému rodičovstvu s tým, že stretnutia budú realizované v deň a hodinu po dohode s rodičmi, so zohľadnením, že otec má uložený zákaz úmyselne sa približovať k matke dieťaťa na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov, zákaz akokoľvek kontaktovať matku dieťaťa a zákaz zdržiavať sa v obydli matky dieťaťa. Na základe uvedeného právoplatného uznesenia podal ÚPSVaR Pezinok dňa 30.08.2019 správu o plnení cieľov vytýčených vo výroku uznesenia, z ktorej vyplýva, že ÚPSVaR Pezinok sa podarilo nadviazať kontakt s oboma rodičmi ako aj s maloletou. Otec prostredníctvom psychológa priniesol darček maloletej, ktorá však akékoľvek dary od otca odmieta a neprejavuje záujem ani si ich prezrieť. Matka odovzdala prostredníctvom psychológa otcovi aktuálnu fotografiu maloletej. Obaja rodičia sa aktívne zúčastňovali poradenského procesu a pravidelne bezproblémovo navštevovali referát vždy podľa dohody s psychológom. Daná situácia je v štádiu riešenia a vyžaduje si opatrný citlivý prístup. Zo správy ÚPSVaR Pezinok zo dňa 19.02.2020 vyplýva, že mal. I. na jej prislúchajúcej vývinovej úrovni a podľa jej možností a schopností si uvedomuje cieľ stretnutí, ktoré sa konajú na referáte poradenskopsychologických služieb. Vie, že otec sa s ňou chce stretnúť a chce ju vidieť. S témou „otec“ prichádza viackrát sama bez vyzvania v priebehu hry, spojitosť s otcom je vždy v negatívnom spojení. Odmieta akýkoľvek kontakt, či už vo forme listu, hračiek od otca alebo priameho stretnutia. Ďalej sa podľa správy pri obnovení rodičovského kontaktu javí ako vhodné realizovať kontakt maloletej s otcom za prítomnosti matky pre zabezpečenie jej pocitu istoty a opory, nakoľko u dieťaťa je pozorovaná zvýšená separačná úzkosť. Toho času však nie je možná takáto forma stretnutí dieťaťa s otcom, pretože otec má naďalej súdny zákaz priblížiť sa k matke, ktorá zároveň spoločné stretnutie odmieta. Ako dôvod uvádza svoj psychický stav. Vzhľadom k tomu psychologické poradenstvo nemôže byť naďalej efektívne, keďže rodičom bolo súdom uložené nastavenie rodičovskej komunikácie a vedenie k zodpovednému rodičovstvu. Za takýchto podmienok referát poradenskopsychologických služieb nemá možnosť pracovať na efektívnej komunikácii. To následne vylučuje aj ďalšiu spoluprácu, pretože pri obnove vzťahu rodič - dieťa je najskôr nutné spoločne pracovať na rodičovskej úrovni. Na psychologický proces tiež negatívne vplyva fakt, že prebiehajú aktívne súdne konania, čo prináša do dynamiky vzťahu tenziu. Záverom správy je konštatované, že zámer, za ktorým boli stretnutia nariadené - nastavenie rodičovskej komunikácie a obnova vzťahu - ostáva aktuálne nenaplnený. Dieťa negatívne vníma súdne nariadenia, ktoré obsahujú prítomnosť jej otca, čo v konečnom dôsledku pôsobí deštruktívne na ich vzájomný vzťah. Maloletá tieto postupy môže vnímať, ako priamy akt otca, čo jej môže spôsobiť nepríjemné pocity. Javí sa ako primerané dať priestor mal. I., aby v celom procese mohol byť zohľadnený aj jej názor. Avšak vzhľadom na jej vek to predstavuje riziko, nakoľko by tak bola na ňu prenesená značná miera zodpovednosti za rozhodovanie, ktorého následkom by bola strata jedného z rodičov. Uvedené stanovisko psychológov bolo obom rodičom vysvetlené a bola im ponúknutá možnosť v prípade ich záujmu a potreby využiť služby referátu poradenskopsychologických služieb aj v budúcnosti.

4. Na základe dokazovania doplneného v smere naznačenom v uznesení odvolacieho súdu sp. zn. 5CoE/191/2017 súd zistil, že styk oprávneného s maloletou I. sa nerealizuje. U oprávneného nebola vyšetrovaním pre účely znaleckého posudku zistená žiadna duševná porucha, pre ktorú by bol nebezpečný pre spoločnosť a teda ani pre maloletú I.. Zo znaleckého posudku Mgr. Švrlovej, zo správy PhDr. Martinkovej a zo správ ÚPSVaR Pezinok zhodne vyplýva, že rozchod rodičov na maloletú veľmi negatívne vplyva, čo malo v minulosti za následok výskyt úzkostnej poruchy u maloletej. Maloletá, ako vyplýva z vyššie uvedeného znaleckého posudku, z rozpadu vzťahu rodičov viní oprávneného a na jeho pokusy o opätovné zblíženie reaguje zamietavo. Ako ďalšiu príčinu neplnenia súdneho rozhodnutia súd zistil nefunkčný vzťah medzi oprávneným a povinnou. Obaja rodičia milujú svoje dieťa a uvedomujú si význam druhého rodiča v živote maloletej, ale nie sú schopní zmeniť vzájomné správanie sa aspoň v rodičovskej rovine. Uvedená skutočnosť vyplýva aj z toho, že medzi oprávneným a povinnou sú vedené viaceré konania týkajúce sa starostlivosti súdu o maloletú, ktoré nie sú právoplatne skončené. Táto situácia je prítomná vo vedomí všetkých účastníkov a ovplyvňuje ich postoje. Rovnako ako skutočnosť, že doposiaľ nebolo rozhodnuté v trestnej veci, v ktorej oprávnený je v pozícii obvineného a povinná v pozícii poškodenej. Z takto zisteného skutkového stavu veci dospel súd k záveru, že nie je možné vo výkone rozhodnutia pokračovať, keď nie je možné maloletú I. nútiť do stretávania sa s oprávneným, nakoľko sama stretávanie odmieta, ako sa aj vyjadrila prostredníctvom pracovníkov referátu poradenskopsychologických služieb. Na základe takto zisteného skutkového stavu dospel súd k záveru, že napriek prijatým opatreniam smerujúcim k udržaniu rodinných pút vytvorením bezpečného

priestoru počas stretnutí u psychológa, pokračovať vo výkone rozhodnutia by bolo v rozpore s najlepším záujmom maloletej. Výkon rozhodnutia je za tejto situácie neprípustný a preto súd výkon rozhodnutia podľa § 390 písm. c) CMP zastavil. Aj napriek skutočnosti, že záujmy detí a rodičov majú byť v rovnováhe, zvrchovaný záujem dieťaťa môže, podľa individuálnych okolností, prevážiť záujem rodiča, pričom posúdenie proporcionality zostáva na súde. Práve na vyššie uvedené konštatovanie súd prihliadol a za smerodajný považoval záujem dieťaťa a jeho prejavenu vôľu. Vzhľadom na to, že súd zastavil konanie o výkon rozhodnutia, rozhodol v zmysle § 355 ods. 1 CSP aj o zrušení neodkladného opatrenia, ktoré bolo v tomto konaní nariadené uznesením č.k. 26Em/4/2018-165 zo dňa 22.01.2019. O trovách výkonu rozhodnutia súd rozhodol v zmysle § 52 CMP tak, že ich žiadnemu z účastníkov nepriznal.

5. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie oprávnený. Uviedol, že na základe uznesenia Okresného súdu Trenčín č.k. 30P/247/2015-200 zo dňa 09.06.2016 bol upravený styk s maloletou I. tak, že otec (oprávnený) je oprávnený sa s maloletou stretávať každý nepárny týždeň v utorok a vo štvrtok od 16:00 hod. do 19:00 hod. a každý párný týždeň v sobotu od 9:00 hod. do 19:00 hod., prvé dva mesiace od vykonateľnosti tohto rozhodnutia za prítomnosti matky. Nakoľko matka uvedené rozhodnutie nerešpektovala a svojvoľne maloletú I. nedávala s tým, že neustále s ňou chodila po rôznych lekároch a od detskej lekárky si vždy žiadala potvrdenie so záverom, že maloletá je chorá, neskôr začala tvrdiť, že má rôzne psychosomatické problémy. Krajský súd svojim rozhodnutím zo dňa 08.11.2017 nariadil súdu prvej inštancie nie len zadovážiť znalecké posudky ako pre účely trestného, tak aj občiansko-právneho konania, tiež považoval za vhodné predvolať oboch rodičov a prípadne aj zabezpečiť výsluch maloletej prostredníctvom opatrovníka. Súd zabezpečil posudky Mgr. Švrlovej, ako aj správu PhDr. Martinkovej, posledná správa ÚPSVaR je zo dňa 13.02.2020, teda je stará viac ako rok. Súd však nezabezpečil znalecký posudok PhDr. Benkoviča, ktorý bol vypracovaný v trestnom konaní sp. zn. 3T 112/2017 zrejme z dôvodu, že znalec v tomto posudku konštatuje, že maloletá otca neodmieta, preberá však správanie matky, s ktorou žije v spoločnej domácnosti. Zároveň v tomto posudku je uvedené, že po odchode matky zo spoločnej domácnosti aj s dcérou sa maloletá stretla so otcom na ÚPSVaR Púchov, kde maloletá bez problémov s otcom strávil čas a majú pozitívne vzájomné citové väzby. Súd sa opiera o poslednú správu z Pezinka, avšak je potrebné doplniť dokazovanie ÚPSVaR Senec, kde prebieha interakcia medzi rodičmi aj maloletou I.. Nie je možné, nerealizovať styk s maloletou v dôsledku vedeného trestného konania sp. zn. 3T/112/2017, kde bol otcovi maloletej uložený zákaz priblížiť sa k matke maloletej (povinne) na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov. Z uvedeného vyplýva, že takúto povinnosť otec nemá voči maloletej. Sudca pre prípravné konanie matku maloletej oboznámil s tým, že napriek tomuto zákazu uznesenie vydané Okresným súdom Trenčín je naďalej v platnosti a rodičovské práva otcovi nikto neobmedzil. Matka odmieta akýkoľvek asistovaný styk otca s dcérou, kde nie je potrebná jej prítomnosť, pričom postačuje, aby maloletú doviedla k takémuto asistovanému styku, čo je ochotný zabezpečiť ÚPSVaR Senec, avšak nie je ochotná maloletú pripravovať a podporovať k styku s otcom. Počas výkonu rozhodnutia súd nevykonal žiadny krok, aby došlo k určitej náprave zo strany matky, nedokázal zabezpečiť jej prítomnosť na výsluchu. Matka robí všetko pre to, aby dcéra nenávidela otca a úplne ho vytesnila z jej života. Matka si neuvedomuje, že zamedzovanie styku otca s maloletou bude mať zlý dopad na zdravý telesný a psychický vývoj maloletej, čo je v zjavnom rozpore so záujmami dieťaťa. PhDr. Švrlová konštatovala vo svojom posudku, že rodičia maloletej nedokážu spolu komunikovať. Práve túto okolnosť mal súd v rámci výkonu rozhodnutia riešiť nariadením poradensko-psychologických konzultácií, čo by nebolo v rozpore ani so zákazom priblížiť sa k matke. Je prirodzené, že rozchod rodičov má na maloletú veľmi negatívny vplyv. Poukazovanie na to, že nie je možné vo výkone pokračovať z dôvodu, že je voči otcovi vedené trestné stíhanie, neobstojí. Predmetné trestné stíhanie nemá nič spoločné s maloletou a v rámci asistovaného styku, ktorý navrhol opatrovník sa môže bez problémov realizovať. Vzhľadom na uvedené oprávnený navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že vo výkone rozhodnutia bude pokračovať.

6. Povinná sa k odvolaniu vyjadrila a uviedla, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je vecne správne a v plnom rozsahu v záujme maloletej. Povinná preukázala, že v čase, kedy sa styk otca s maloletou nerealizoval, na strane maloletej existovali ospravedliteľné dôvody, ktoré boli spôsobené jej ochorením, či dokonca následnou hospitalizáciou, resp. absolvovaním liečebného pobytu. Od 08.09.2018 otec za maloletou v časoch stanovených neodkladným opatrením neprišiel a ani iným spôsobom matku v súvislosti so stretnutiami s maloletou nekontaktoval a s výnimkou návrhu na umiestnenie maloletej v diagnostickom centre nepredložil žiaden návrh, ktorý by prispel k obnove dôvery maloletej v otca. Povinná sa riadne zúčastnila s maloletou súdom nariadeného psychologického poradenstva a akceptovala návrh kolízneho opatrovníka na realizáciu tzv. asistovaného styku otca

s maloletou v akreditovanom zariadení Úsmev ako dar, pracovisko Bratislava. Jedinou požiadavkou matky bolo, aby pri stretnutiach otca s maloletou bol prítomný psychológ akreditovaného zariadenia, a to s poukazom na v minulosti realizované stretnutia otca s maloletou, ktorých dôsledkom bolo, že matka s maloletou musela vyhľadať psychológa a psychiatra. Matka maloletej iniciovala konzultáciu u PhDr. Martínkovej, ktorá maloletú vyšetrila a vypracovala správu, pričom otcovi maloletej v tejto súvislosti nič nebránilo, aby kontaktoval PhDr. Martínkovú a inicioval s ňou stretnutie, čo otec maloletej neurobil. Postoj otca maloletej len potvrdzuje, že jeho záujem o maloletú je deklaratórny, nakoľko nedokáže akceptovať pocity maloletej, ktorá odmieta kontakt s otcom. Pokiaľ sa otec odvoláva na znalecký posudok PhDr. Benkoviča z roku 2017, ktorý súd údajne v tomto konaní nezabezpečil, matka nemá problém, aby sa s ním súd osobitne oboznámil, avšak ak si súd pripojil jednotlivé spisy, mal tak možnosť sa s obsahom toho posudku oboznámiť. Pokiaľ otec v zmysle toho posudku tvrdí, že z neho je zrejmé, že maloletá otca neodmieta, ale preberá správanie matky, s ktorou žije v spoločnej domácnosti a matka má voči otcovi nenávisťný postoj a tento projektuje aj na maloletú, v tejto súvislosti je potrebné poukázať na závery znaleckého posudku PhDr. Benkoviča, bod 6, kde je výslovne uvedené, že znalec nezistil, že by matka maloletú vedome kontaminovala voči osobe otca. Matka maloletej predložila správu MUDr. Ladislava Kvasničku, psychiatra zo dňa 23.06.2020, správu PhDr. Jaroslavy Martínkovej, poradenského psychológa a psychoterapeuta zo dňa 12.07.2020 a znalecký posudok č. 54/2020 vypracovaný PhDr. Mgr. Elenou Fortis. Pokiaľ ide o neuskutočnenie pojednávania a výsluchu rodičov maloletej, stanoviská rodičov boli v priebehu konania jednoznačne predložené, a to ako súčasť ich písomných podaní a vyjadrení. Ak otec maloletej žiadal doplniť dokazovanie správou ÚPSVaR Senec, ide o pracovisko ÚPSVaR Pezinok, čo je v konečnom dôsledku zrejme aj z hlavičiek jednotlivých správ, ktoré ÚPSVaR Pezinok, pracovisko Senec do konania predkladal. Preto pokiaľ bola v konaní predložená správa psychológa tohto úradu, reflektovala práve interakcie, na ktoré otec poukazuje vo svojom odvolaní. Maloletá je silno citovo naviazaná na matku, ktorá pre ňu predstavuje zdroj istoty a bezpečia. Stretnutia s otcom a jeho rodinou v maloletej evokujú panické reakcie, sprevádzané záchvatmi plaču a silnými emočnými reakciami, kedy sa obáva z odlúčenia od matky. Vzhľadom na precitlivené prežívanie maloletej, reagovanie na otca odmietavo, nie je v záujme maloletej, aby bola nútená do styku s otcom. Povinná navrhla, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil.

7. Oprávnený vo vyjadrení uviedol, že trvá na podanom odvolaní a dodal, že s maloletou nebol 4 roky a nemá žiadne možnosti pôsobiť sa jej výchovu. Matka nemá záujem, aby budovala vzťah maloletej a otca, pričom sama uviedla pred psychológom, že sa nemieni zúčastňovať žiadnych sedení, nakoľko otec maloletej má zákaz priblížiť sa k matke maloletej. Uvedené stanovisko matky maloletej a kolízneho opatrovníka nemôže obstáť, nakoľko sa otec maloletej stretáva s matkou na pojednávaniach. V správe MUDr. Kvasničku je uvedené, že kontakt otca by bolo vhodné riešiť asistenčným spôsobom, čomu sa otec maloletej nebráni a tento spôsobom aj navrhoval. Matka uviedla, že považuje úlohu otca vo výchove maloletej za dôležitú, ale jej konanie tomu nenasvedčuje. Predloženie posudku PhDr. Mgr. Fortis otec namietal, nakoľko je v rozpore s posudkom PhDr. Švrlovej, PhDr. Benkoviča a PhDr. Kopčanovej, ktorí jednoznačne odporúčili kontakt otca s maloletou a za prekážku tohto kontaktu označili správanie matky maloletej. Matka tvrdila, že ju otec maloletej mal týrať a že vlastnil zbraň, ktorú našla a pri odchode zo spoločnej domácnosti podala na otca maloletej trestné oznámenie, pričom súd otca spod obžaloby oslobodil a konštatoval, že matka maloletej je nedôveryhodná. Otec maloletej si dal vypracovať znalecký posudok, kde znalec uviedol, že tak ako sa správa matka maloletej, keď trestné oznámenie pre týranie podala až rok po odchode zo spoločnej domácnosti je dôkazom toho, že sa nejedná o týranú osobu, nakoľko matka maloletej postupuje premyslene a vo vzťahu k maloletej pristupuje účelovo, manipulujúcu ju. Do odchodu zo spoločnej domácnosti mal otec s maloletou dobrý vzťah. Po vydaní neodkladného opatrenia sa otec stretával s maloletou, pričom trestné oznámenie bolo podané s úmyslom poškodiť vzťah medzi otcom a maloletou.

8. Povinná vo vyjadrení uviedla, že v plnom rozsahu zotrváva na svojich vyjadreniach. Dodala, že pokiaľ ide o návrh realizácie stretnutí otca s maloletou formou asistenčného styku, nejde o návrh otca v zmysle odporúčaní MUDr. Kvasničku, nakoľko otec maloletej žiadny návrh nepredložil a nere realizoval žiadne kroky. Otec maloletej nere reflektoval žiadne z odporúčaní psychológov a zotrvával na svojich požiadavkách, čo do realizácie styku s maloletou a nemal problém navrhnúť, aby bola maloletá umiestnená do diagnostického centra. Matka maloletej s týmto návrhom nesúhlasila, nakoľko ide o návrh v zjavnom rozpore so záujmami maloletej, čo vyplýva z vyjadrení MUDr. Kvasničku a PhDr. Martínkovej. Matka maloletej akceptovala návrh kolízneho opatrovníka na realizáciu asistovaného styku otca s maloletou, ale za prítomnosti psychológa, pričom do dnešného dňa sa žiadne takéto stretnutie

neuskutočnilo. Otec maloletej z neznámeho dôvodu namietal znalecký posudok PhDr. Mgr. Eleny Fortis, pričom matka iniciovala vypracovanie znaleckého posudku, ktorého ale predmetom je posúdenie osoby matky, na rozdiel od iných znaleckých posudkov, ktoré dal vypracovať otec maloletej a v ktorých sa znalci vyjadrovali k osobe matky a neboli s ňou v žiadnom kontakte.

9. Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec podľa § 65, § 66 CMP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správne potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP spolu so súvisiacim výrokom o trovách konania.

10. Podľa § 376 ods. 1 CMP ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

11. Podľa § 35 CMP súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

12. Podľa čl. 4 druhá veta CMP ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme a ak je to vhodné, informuje dieťa o všetkých podstatných otázkach týkajúcich sa priebehu konania a veci samej.

13. Podľa § 38 ods. 1 CMP ak je účastníkom maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne.

14. Podľa § 38 ods. 2 CMP názor maloletého zisťuje súd spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vyspelosti. Podľa povahy veci zisťuje súd názor maloletého bez prítomnosti iných osôb.

15. Predpokladom nariadenia výkonu typu rozhodnutia, o ktoré ide tiež v posudzovanej veci (výkon upraveného stretávania sa otca s mal. deťmi), je totiž jemu predchádzajúca aktívna účasť súdu, zameraná na dobrovoľné plnenie povinností vyplývajúcich z rozhodnutia, alebo schválenej dohody. Preto súd skôr, ako nariadi výkon takéhoto rozhodnutia, vyzve toho, kto sa odmieta podrobiť súdnemu rozhodnutiu alebo dohode, aby sa súdnemu rozhodnutiu podrobil, alebo súdom schválenú dohodu plnil. Vo výzve poučí povinného na následky neplnenia povinností, spravidla požiadá iné subjekty o pôsobenie na povinného, aby tieto povinnosti dobrovoľne plnil. Ak takáto výzva zostane bezvýsledná, súd uloží tomu, kto dobrovoľne neplní, pokutu. Pokutu možno ukladať opakovane.

16. Úlohou súdu v konaní o výkon rozhodnutia, je v prvom rade viesť povinného k tomu, aby si svoje povinnosti vyplývajúce mu zo súdneho rozhodnutia plnil dobrovoľne. Súd musí posúdiť, či konaním povinného rodiča došlo k porušeniu práv a povinností oprávneného rodiča, ktoré mu vyplývajú z právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu. Súd rozhodujúci o výkone rozhodnutia vo veci styku rodiča s maloletým dieťaťom je teda v prvom štádiu povinný zisťovať, z akého dôvodu sa tento styk nerealizuje a akú mieru viny na nerealizovaní tohto styku má tak rodič povinný, ako aj rodič oprávnený, či samotné maloleté dieťa. V konaniach vo veciach starostlivosti o maloletých, teda tiež v konaní o výkon rozhodnutia týkajúceho sa mal. detí, súd pri rozhodovaní má na zreteli predovšetkým záujem maloletého dieťaťa, ktorý by však mali sledovať predovšetkým aj obaja rodičia.

17. Podľa § 3 ods. 1, 2, 3 vyhlášky č. 207/2016 Z. z., teda súd po podaní návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia (§ 376 ods. 1 zákona) alebo po začatí konania, ktoré sa začína bez návrhu (§ 376 ods. 2 zákona), pred vydaním uznesenia o nariadení výkonu rozhodnutia zisťuje, či sa povinný podrobuje rozhodnutiu a v prípade negatívneho zistenia, či existujú ospravedlniteľné dôvody, pre ktoré sa povinný nemôže podrobovať rozhodnutiu (§ 3 ods. 1). Pri zisťovaní existencie ospravedlniteľných dôvodov podľa odseku 1, súd zohľadňuje najmä správanie sa povinného pri plnení povinností a správanie sa oprávneného pri realizácii práv vyplývajúcich z rozhodnutia, ako aj správanie sa a názor maloletého. Ak súd zistí, že je možné predpokladať, že existujúce ospravedlniteľné dôvody podľa odseku 1 by bolo možné odstrániť a plnenie rozhodnutia dosiahnuť účasťou na sociálnom poradenstve, psychologickom poradenstve alebo na inom odbornom poradenstve, povinnosť podrobiť sa poradenstvu, možno nariadiť neodkladným opatrením po predchádzajúcom posúdení vhodnosti a predpokladaného času trvania neodkladného opatrenia osobou, u ktorej sa má poradenstvo vykonať.

18. Z obsahu spisu vyplýva, že uznesením Okresného súdu Trenčín č. k. 30P/247/2015-200 zo dňa 09.06.2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 13.07.2016, bol predbežným opatrením upravený styk

otca s maloletou Amáliou, a to tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou každý nepárny týždeň v utorok a vo štvrtok, vždy od 16.00 hod. do 19.00 hod. a každý párny týždeň v sobotu od 9.00 hod. do 19.00 hod. prvé dva mesiace od vykonateľnosti tohto rozhodnutia za prítomnosti matky. Matka je povinná maloletú na stretnutie s otcom riadne pripraviť a odovzdať ju otcovi v mieste bydliska maloletej I. a otec je povinný na tom istom mieste v dohodnutom čase odovzdať mal. Amáliu matke. Oprávnený sa návrhom doručeným súdu prvej inštancie dňa 19.10.2016 domáhal výkonu uvedeného rozhodnutia Okresného súdu Trenčín s odôvodnením, že matka maloletej nerešpektuje právoplatné rozhodnutie súdu, styk maloletej s otcom sa nerealizoval, nakoľko matka neodovzdala maloletú otcovi v čase určenom rozhodnutím. Súd prvej inštancie uznesením č.k. 62Em/1/2016-48 zo dňa 18.05.2017 vyhlásil výkon rozhodnutia o styku oprávneného s maloletou za neprípustný a výkon rozhodnutia o styku oprávneného otca s maloletou zastavil. Na základe odvolania oprávneného Krajský súd v Trenčíne uznesením č.k. 5CoE/191/2017-75 zo dňa 08.11.2017 uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil ďalšie konanie a rozhodnutie z dôvodu, že je potrebné vykonať rozsiahlejšie dokazovanie. V priebehu konania súd prvej inštancie uznesením č.k. 26Em/4/2018-165 zo dňa 22.01.2019 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým oprávnenému a povinnej spolu s maloletou uložil povinnosť podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu jedenkrát v mesiaci v trvaní jednej a pol hodiny za účasti psychológa na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Pezinku, a to s cieľom viesť oboch rodičov k zodpovednému rodičovstvu s tým, že stretnutia budú realizované v deň a hodinu po dohode s rodičmi, so zohľadnením, že otec má uložený zákaz úmyselne sa približovať k matke maloletej na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov, zákaz akokoľvek kontaktovať matku maloletej a zákaz zdržiavať sa v obydli matky maloletej.

19. V prejednávanom prípade ide o situáciu, kedy realizácia styku maloletej s oprávneným neprebíha tak, ako ukladá vykonateľné súdne rozhodnutie, ktorým bol upravený styk otca s maloletou. Súd prvej inštancie na podklade návrhu oprávneného preto správne skúmal dôvody nerealizovania styku oprávneného s maloletou z hľadiska existencie ospravedlniteľných dôvodov, pre ktoré sa povinná nemôže podrobovať rozhodnutiu, pre ktoré nedochádza k styku oprávneného s maloletou a tiež z hľadiska záujmu o zdravý vývin maloletej. V týchto intenciách bolo súdom prvej inštancie vykonané dokazovanie prostredníctvom písomných podaní rodičov maloletého, správy kolízneho opatrovníka zo dňa 30.08.2019 a 19.02.2020 vo veci výsledku odborného psychologického poradenstva, ďalej znaleckého posudku z odboru psychológia č. 12/2017 vypracovaného Mgr. Miroslavou Švrlovou, správou PhDr. Jaroslavy Martinkovej (poradenského psychológa) zo dňa 30.09.2018. Súd prvej inštancie zisťoval, či sa povinná podrobuje vykonateľnému rozhodnutiu Okresného súdu Trenčín č.k. 30P/247/2015-200 zo dňa 09.06.2016 v časti úpravy styku postupom podľa § 376 a nasl. CMP v spojení s § 3 ods. 1, 2 vyhlášky a či neexistujú vo veci iné okolnosti z hľadiska záujmu o zdravý vývin maloletého, ktoré by bránili styku oprávneného s maloletou. Na podklade takto vykonaného dokazovania a zistených skutočností mal aj odvolací súd za preukázaný záver, že výkon rozhodnutia nie je prípustný, nakoľko existujú ospravedlniteľné dôvody na strane maloletej, v zmysle ktorých nie je možné nariadiť výkon rozhodnutia vo veci styku otca s maloletou, pričom v oblasti starostlivosti povinnej o maloletú neboli zistené také skutočnosti, ktoré by ohrozili a narušili zdravý vývin maloletej.

20. Z dôvodu zlej vzájomnej komunikácie medzi rodičmi maloletej (oprávneným a povinnou), ktorá má pôvod v ich vzájomných konfliktoch, prameniach z doposiaľ vnútorne nevysporiadaného rozpadnutého partnerského vzťahu, vo svetle čoho nie sú schopní ani riešiť konsenzom otázky týkajúce sa maloletej, čo nepochybne nepriaznivo dopadá tiež na psychiku maloletej, bolo nariadené neodkladné opatrenie v podobe povinnosti oprávneného a povinnej spolu s maloletou podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu. Zo správy ÚPSVaR Pezinko zo dňa 30.08.2019 a 19.02.2020 vyplynulo, že obaja rodičia spolu s maloletou sa pravidelne zúčastňovali nariadeného psychologického poradenstva a jeho cieľ si maloletá uvedomovala. Akékoľvek súvislosť s otcom je zo strany maloletej v negatívnom spojení, nakoľko maloletá odmieta kontakt s otcom, stretávanie sa s ním a odmieta aj dary od otca. V tomto smere bol odporúčaný kontakt otca s maloletou za prítomnosti matky z dôvodu separačnej úzkosti maloletej a zabezpečenia tak istoty a opory maloletej, pričom uvedené nebolo možné realizovať z dôvodu súdneho zákazu otca priblížiť sa k matke maloletej. Aj napriek skutočnosti, že oprávnený má právo v primeranom rozsahu podieľať sa na výchove maloletej v záujme budovania citových väzieb z dôvodu, že oprávnený je a stále zostáva rodičom so všetkými právami a povinnosťami vyplývajúcimi z tohto vzťahu, nemožno samozrejme opomenúť a výslovne to tiež vyplýva z ust. § 3 ods. 3 vyhlášky č. 207/2016 Z. z., (ale aj z Dohovoru o právach dieťaťa a zákona č. 36/2005 Z. z. Zákon o rodine), že súd je povinný prihliadať na názor maloletej vyslovený v rámci predmetného konania, ako možného ospravedlniteľného dôvodu, pre

ktorý v konkrétnosti tejto veci nie je možné, aby sa povinná podrobovala vykonateľnému rozhodnutiu, keďže inštitút nariadenia výkonu rozhodnutia nie je určený na to, aby sa stal nástrojom násilnej zmeny prejavov vôle maloletej, pokiaľ jej rozhodnutie nie je úmyselne ovplyvnené tretími osobami (porovnaj nález ÚS ČR z 13.10.2015, sp. zn.: III ÚS 3462/2014).

21. Neobstoja námietky oprávneného, že matka maloletej odmieta akákoľvek styk otca s maloletou a súd prvej inštancie nespravil žiadny krok k náprave narušených vzťahov medzi rodičmi a maloletou. Odvolací súd konštatuje, že v dôsledku problematickej komunikácie medzi rodičmi a za účelom nápravy a obnovenia vzájomných vzťahov medzi rodičmi maloletej, otcom a maloletou bolo nariadené neodkladné opatrenie, v zmysle ktorého bola oprávnenému a povinnej spolu s maloletou uložené povinnosť podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu za účasti psychológa na ÚPSVaR, pričom rodičia spolu s maloletou sa pravidelne zúčastňovali nariadených sedení, čo vyplýva aj zo správy ÚPSVaR Pezinok zo dňa 30.08.2019. Je potrebné poukázať na smerodajnú skutočnosť, že z dôvodu nepriaznivého vplyvu rozchodu rodičov na maloletú, na úzkostné stavy maloletej, predovšetkým z dôvodu odmietania nadviazania kontaktu s otcom a celkového odmietavého prístupu maloletej k obnoveniu vzťahu medzi ňou a otcom, nedošlo k naplneniu cieľu odborného psychologického poradenstva, a to i s poukazom na rozvrátené vzťahy a zlú komunikáciu medzi rodičmi maloletej. Z vyššie uvedených dôvodov súd prvej inštancie ako aj kolízny opatrovník vyvinuli úsilie na zmenu pomerov a prehĺbenie vzťahov medzi rodičmi maloletej a medzi otcom a maloletou, avšak uvedené nariadené odborné poradenstvo nemali pozitívny účinok vo vzťahu k zlepšeniu rozvrátených vzťahov a komunikácie medzi rodičmi maloletej a nemali ani pozitívny vzťah k prehĺbeniu vzťahu medzi oprávneným a maloletou.

22. Odvolací súd musel prihliadnuť na skutočnosť, že maloletá sa naďalej odmieta stretávať so svojím otcom a akokoľvek sa s otcom kontaktovať. Maloleté dieťa má právo vyjadriť svoj názor v predmetnej veci, ktorá sa ho týka. Maloletému dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, je potrebné zabezpečiť právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni (čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa). Za tým účelom sa dieťaťu poskytuje najmä možnosť, aby sa vypočulo v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho dotýka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva. Niet sporu o tom, že maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Akékoľvek rozhodnutie, ktoré nezohľadnilo názory dieťaťa alebo im nevenovalo primeranú pozornosť zodpovedajúcu veku a úrovni vyspelosti dieťaťa, upiera dieťaťu možnosť ovplyvniť určenie ich najlepšieho záujmu (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 492/2015 zo dňa 22.06.2016). Vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť maloletej I. odvolací súd musel vziať vyššie uvedený názor maloletej pri svojom rozhodovaní do úvahy. Tu musí odvolací súd zdôrazniť, že v konaní nebolo žiadnym spôsobom naisto preukázané, že by vyslovené názory maloletej nebol jej vlastný a bola by len dôsledkom manipulácie negatívneho ovplyvňovania zo strany tretej osoby. Pokiaľ oprávnený namietal, že pri rozhodovaní o zastavení výkonu rozhodnutia o styku s maloletou súd nebolo možné vychádzať z otcovi uloženému zákazu priblížiť sa k matke maloletej, odvolací súd dodáva, že súd prvej inštancie pri zastavení výkonu rozhodnutia nevychádzal z uznesenia Okresného súdu Trenčín sp. zn. 3Tp/56/2016, ktorým bol oprávnenému uložený zákaz priblížiť sa k matke maloletej (povinnej), nakoľko trestné stíhanie bolo vedené voči otcovi maloletej vo vzťahu k matke maloletej, pričom nevhodné správanie otca nesmerovalo voči maloletej. Súd prvej inštancie tak z uvedeného nevychádzal, ale pre rozhodnutie o zastavení výkonu rozhodnutia bolo smerodajné celkové vzťahy medzi rodičmi maloletej, otcom a maloletou, nesplnenie si účelu psychologického poradenstva a predovšetkým názor maloletej. Maloletá má 9 rokov a vzhľadom na jej vek a vyspelosť, ako aj vzhľadom na jej názor, ktorý vyslovila pred kolíznym opatrovníkom, psychologičkou PhDr. Jaroslavou Martinkovou, sa použitie donucovacích opatrení javí kontraproduktívne nielen ohľadom nariadenia výkonu rozhodnutia vo veci styku otca s maloletou, ale aj ohľadom nariadenia ďalšej povinnosti podrobiť sa odbornému poradenstvu.

23. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil spolu so súvisiacim výrokom o trovách konania.

24. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pretože neboli zistené dôvody na aplikáciu výnimky v zmysle § 55 CMP.

25. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).